

Visienota Sport & Bewegen 2011-2014: Stein beweegt!

Gemeente Stein

November 2010

SAMENVATTING

In september 2007 heeft de gemeenteraad de eerste sportnota “Samen scoren op kwaliteit 2007-2010” vastgesteld met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Sinds 2007 hebben er op verschillende niveaus ontwikkelingen plaatsgevonden en is de tijd aangebroken om het eerder vastgestelde beleid onder de loep te nemen en waar nodig van koers te veranderen of richtingen aan te scherpen.

Cijfers uit onderzoek van de GGD en Huis voor de Sport Limburg laten zien dat overgewicht en sportdeelname in de gemeente Stein vergelijkbaar zijn met de provinciale en regionale gemiddelden. Toch is het noodzakelijk om enige accentverschuivingen aan te brengen in het sportbeleid. Oorzaak hiervoor ligt bij de veranderende houding van de (potentiële) sporter en de daarmee samenhangende afname van het aandeel op de sportmarkt van de sportverenigingen, de behoefte aan andersoortige sportaccommodaties en de noodzaak tot meer maatwerk bij de stimulering tot sportief bewegen.

Gemeente Stein streeft ernaar dat zoveel mogelijk inwoners actief sporten en bewegen. Daarom willen we sport en bewegen mogelijk maken en houden voor alle inwoners en daarmee zoveel mogelijk mensen stimuleren om te gaan sporten en bewegen. Ons sport- en beweegaanbod moet voor iedereen toegankelijk zijn, zo ook financieel.

Sportstimulering is voor de gemeente belangrijk omdat het een positieve bijdrage levert aan gezondheidsbevordering en de sociale cohesie. Daarom zullen we sport en bewegen inzetten als instrument om maatschappelijke doelen te realiseren zoals gezondheidsbevordering, leefbaarheid in de kernen en sociale cohesie. Bijzondere aandacht is er voor de relatie school en sport en gezondheid.

Sportverenigingen zijn een belangrijke partner in de uitvoering van ons beleid. De gemeente streeft naar effectiviteit en efficiency, krachtenbundeling en vitale verenigingen. Doel hierbij is het behouden en verhogen van de kwaliteit van de sportbeoefening met een passend aanbod voor elke doelgroep en adequate sportvoorzieningen. Bijzondere aandacht is er voor ondersteuning van de sportverenigingen.

De gemeente ziet de sportvoorzieningen als belangrijke basisvoorwaarde om te kunnen sporten en bewegen. Ons sport- en beweegaanbod moet voor iedereen toegankelijk zijn, zowel financieel als de bereikbaarheid van de accommodaties en voorzieningen.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	pag. 3
2. Sport en Bewegen in Stein	
2.1 Huidige situatie	pag. 4
2.2 Algemene visie	pag. 5
2.3 Doelstellingen	pag. 5
3. Sport- en beweegaanbod	
3.1 Inleiding	pag. 6
3.2 Visie	pag. 6
3.3 Huidige situatie	pag. 7
3.4 Aanbevelingen	pag. 8
4. Sport- en beweegvoorzieningen	
4.1 Inleiding	pag. 9
4.2 Visie	pag. 9
4.3 Huidige situatie	pag. 9
4.4 Aanbevelingen	pag. 11
5. Sport- en beweegpromotie	
5.1 Inleiding	pag. 12
5.2 Visie	pag. 12
5.3 Huidige situatie	pag. 13
5.4 Aanbevelingen	pag. 14
6. Sport- en beweegnetwerk	
6.1 Inleiding	pag. 15
6.2 Visie	pag. 15
6.3 Huidige situatie	pag. 15
6.4 Aanbevelingen	pag. 17
7. Randvoorwaarden	
7.1 Inleiding	pag. 18
7.2 Visie	pag. 18
7.3 Huidige situatie	pag. 18
7.4 Aanbevelingen	pag. 19
8. Aanbevelingen en financiële vertaling	
8.1 Aanbevelingen	pag. 20
8.2 Financiële vertaling	pag. 21
Bijlagen:	
1. Bronvermelding	pag. 22
2. Evaluatie sportnota 2007-2010	pag. 23
3. Cijfermateriaal	pag. 25

1. INLEIDING

In september 2007 heeft de gemeenteraad de eerste sportnota “Samen scoren op kwaliteit 2007-2010” vastgesteld met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Sinds 2007 hebben er op verschillende niveaus ontwikkelingen plaatsgevonden en is de tijd aangebroken om het eerder vastgestelde beleid onder de loep te nemen en waar nodig van koers te veranderen of richtingen aan te scherpen. Een evaluatie van het vorige beleid laat zien welke acties voortgezet kunnen worden en waar aanpassingen nodig zijn. Input voor deze nota is gekomen vanuit de GGD, de Steinse Jongeren Advies Raad, de WMO-raad, de sportverenigingen, de Commissie MZ en gerelateerde beleidsnota's.

Gemeente Stein wil zoveel mogelijk inwoners aan het sporten en bewegen krijgen en houden. Sport en bewegen draagt bij aan tal van maatschappelijke doelen zoals leefbaarheid, gezondheid en burgerparticipatie. Het sportbeleid richt zich daarmee op het benutten van sport voor maatschappelijke doelen. Het sport- en beweeg klimaat moet daarvoor voldoende toegerust zijn. Zorg voor de kwaliteit van het sportaanbod is derhalve een taak voor de gemeente.

Cijfers uit onderzoek van de GGD en Huis voor de Sport Limburg laten zien dat overgewicht en sportdeelname in onze gemeente vergelijkbaar zijn met de provinciale en regionale gemiddelden. Toch is het noodzakelijk om enige accentverschuivingen aan te brengen in het sportbeleid. Oorzaak hiervoor ligt bij de veranderende houding van de (potentiële) sporter en de daarmee samenhangende afname van het aandeel op de sportmarkt van de sportverenigingen, de behoefte aan andersoortige sportaccommodaties en de noodzaak tot meer maatwerk bij de stimulering tot sportief bewegen.

Om onze doelstellingen te realiseren geven we in de hoofdstukken 3 tot en met 7 invulling aan 5 pijlers welke samen het sportbeleid vormen: sport- en beweegaanbod, sport- en beweegvoorzieningen, sport- en beweegpromotie, sport- en beweegnetwerk en randvoorwaarden. Van elke pijler beschrijven we de visie en vervolgens de huidige situatie. Hierbij maken we gebruik van een analyse van sterke en zwakke punten en de kansen en bedreigingen in de maatschappij. Vervolgens worden er aanbevelingen gedaan om te komen tot de gewenste situatie. Een opsomming van deze aanbevelingen en een financiële vertaling van het budget sportbeleid volgen in hoofdstuk 8.

2. SPORT EN BEWEGEN IN STEIN

2.1 Huidige situatie

Vergeleken met de regio Zuid-Limburg is het percentage overgewicht bij de jongeren in Stein niet hoger. Dit neemt niet weg dat in Stein nog altijd meer dan 10% van de 5 tot 6-jarigen en de 13 tot 14-jarigen overgewicht heeft en 15% van de 9 tot 11-jarigen. Bij de volwassenen is dat 47% en van de 55-jarigen en ouder heeft 58% overgewicht. Deze percentages verschillen niet significant van de regionale, maar zijn wel hoger dan de landelijke percentages. ^(tabel 1)

Meer dan regionaal voldoet in Stein een grote groep jongeren en volwassenen niet aan de beweegnorm. Van de jongeren van 13 t/m 16 jaar voldoet 31% niet aan de beweegnorm, bij de 15- en 16-jarigen is het percentage met 39% het hoogste van de regio Zuid-Limburg. Van de volwassenen beweegt 35% niet voldoende. Het aantal ouderen dat niet voldoende beweegt is in Stein significant lager dan in de regio, namelijk 29% versus 40%. Verdeeld over 2 leeftijdsgroepen is het percentage 55- tot en met 74-jarigen in Stein dat niet aan de beweegnorm voldoet (23%) het laagst in de regio. Van de 75-plussers echter voldoet ruim de helft niet aan de beweegnorm. ^(tabel 2)

In onze gemeente sport in de categorie 4 tot 18 jaar 78,1% meer dan 1 keer per week, dit is gemiddeld 6% hoger in vergelijking met buurgemeenten. In de categorie 55+jaar wordt ook hoger gescoord. In onze gemeente doet 53,5% meer dan 1 keer per week aan sport of beweegactiviteiten, dit is gemiddeld 5% hoger in vergelijking met buurgemeenten. In de categorie 18-55 jaar wordt vrijwel gelijk gescoord met 48,4%. ^(tabel 3)

Percentage van de inwoners met overgewicht* (<i>Body Mass Index > 25</i>)		
	Stein	Zuid-Limburg
Overgewicht tot 18 jaar	11,7%	13,9%
Overgewicht 20-55 jaar	44,1%	42,8%
Overgewicht 55 + jaar	58,0%	58,4%

Percentage inwoners dat niet voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen* (<i>jeugd = dagelijks min. 60 minuten matig intensief bewegen, volwassenen en 55-plussen minimaal 30 minuten</i>)		
	Stein	Zuid-Limburg
NNGB tot 18 jaar	32,7%	27,0%
NNGB 18-55 jaar	39,2%	38,1%
NNGB 55 + jaar	37,9%	47,3%

Percentage inwoners dat meer dan 1x per week aan sport- of beweegactiviteiten doet**		
	Stein	Regio WM
Sport regelmatig tot 18 jaar	78,1%	72,4%
Sport regelmatig 18-55 jaar	48,4%	48,5%
Sport regelmatig 55 + jaar	53,5%	49,0%

* Bron: GGD 2008/2009

** Bron: Huis voor de Sport Limburg 2007

2.2 Algemene visie

Gemeente Stein streeft ernaar dat zoveel mogelijk inwoners actief sporten en bewegen.

Sportstimulering is voor de gemeente belangrijk omdat het een positieve bijdrage levert aan gezondheidsbevordering en de sociale cohesie. Bijzondere aandacht is er voor de relatie school en sport en gezondheid.

Sportverenigingen zijn een belangrijke partner in de uitvoering van ons beleid. De gemeente streeft naar effectiviteit en efficiency, krachtenbundeling en vitale verenigingen. De gemeente ziet de sportvoorzieningen als belangrijke basisvoorwaarde om te kunnen sporten en bewegen.

Ons sport- en beweegaanbod moet voor iedereen toegankelijk zijn, zowel financieel als de bereikbaarheid van de accommodaties en voorzieningen.

2.3 Doelstellingen

1. Sport en bewegen mogelijk maken en houden voor alle inwoners en daarmee zoveel mogelijk mensen stimuleren om te gaan sporten en bewegen (*pijler 1 en 3: aanbod en promotie*)
2. Sport en bewegen inzetten als instrument om maatschappelijke doelen te realiseren zoals gezondheidsbevordering, leefbaarheid in de kernen en sociale cohesie (*pijler 2 en 4: voorzieningen en netwerk*)
3. Het behouden en verhogen van de kwaliteit van de sportbeoefening met een passend aanbod voor elke doelgroep en adequate sportvoorzieningen. Bijzondere aandacht is er voor ondersteuning van de sportverenigingen (*pijler 1 en 2: aanbod en voorzieningen*)
4. Bevorderen van de samenwerking en samenhang met externe partners om uitvoering te geven aan ons sportbeleid (*pijler 4 en 5: netwerk en randvoorwaarden*)

3. SPORT- EN BEWEEGAANBOD

3.1 Inleiding

Sportdeelname is niet mogelijk zonder beschikbaar aanbod in georganiseerd of ongeorganiseerd verband. Dit sportaanbod dient aan te sluiten aan de behoeften van de burgers. Het sportaanbod is aantrekkelijk wanneer activiteiten laagdrempelig zijn, liefst in de directe omgeving of dicht bij school of werk en in te passen in het dagelijks leven. Mensen willen graag plezier hebben in bewegen en zelf bepalen wanneer, waar en hoe lang ze bewegen.

De laatste jaren zien we een verandering in de sportdeelname ^(tabel 4). Er komen nieuwe sporten op die zich vooral lenen voor beoefening in ongeorganiseerd verband. Het zijn sporten die gedaan kunnen worden op een moment dat het uitkomt, alleen of in klein verband (bijvoorbeeld joggen, fitness en nordic walking). Het zijn sporten met overwegend een sterk recreatief karakter. Zo is er een stijgende belangstelling voor hardloopevenementen, deed in 2008 2 miljoen van de Nederlanders aan fitness en zijn de solo-sporters van 55% in 1995 toegenomen naar 70% in 2007 in Nederland ^(tabel 5). Deze veranderingen zetten de deelname aan verenigingssport, met name de sporten in teamverband, onder druk.

3.2 Visie

Inwoners van onze gemeente worden in staat gesteld om te kunnen sporten en bewegen vanuit hun eigen interesse, in een bereikbare en geschikte omgeving en tegen een betaalbare prijs. Een passend aanbod voor elke doelgroep is hierbij noodzakelijk.

Gezien de toenemende populariteit van ongeorganiseerd sporten zullen we als gemeente aandacht moeten schenken aan het optimaliseren van dit aanbod. Verenigingen en andere sportaanbieders zullen wij stimuleren om in te spelen op deze behoefte. In onze visie maakt de ongeorganiseerde sport deel uit van het totale sport- en beweegaanbod.

Als gemeente hechten we veel waarde aan onze sportverenigingen welke deels uitvoering geven aan ons sport- en beweegbeleid. De gemeente zal sportverenigingen ondersteunen zodat zij in de toekomst hun belangrijke sociale functie kunnen blijven vervullen. De sportvereniging blijft niet alleen maar de toevallige facilitator van sport en wedstrijden maar kan meer bieden. De moderne sportvereniging zoekt partners op in de maatschappij, zoals scholen en bedrijven. Deze gewenst professionalisering zal gepaard gaan met het behouden of verbeteren van de kwaliteit van het sportaanbod. Professionalisering mag niet ten koste gaan van het plezier dat vrijwilligers beleven aan het werk voor hun vereniging.

Met het stimuleren van sport en bewegen kunnen we niet vroeg genoeg beginnen; jong geleerd is oud gedaan. Een kwalitatief goed aanbod van sport en bewegen voor de jeugd is noodzakelijk. Een goede basis hiervoor wordt gelegd in het onderwijs waar elk kind in aanraking komt met sport en bewegen. We zullen dan ook streven naar kwalitatief goed bewegingsonderwijs op de basisscholen.

3.3 Huidige situatie

Sterke punten	Zwakke punten
<ul style="list-style-type: none"> • Diversiteit sportaanbod binnen de gemeente • Deelname subsidie-impuls voor in-actieven	<ul style="list-style-type: none"> • Traditioneel aanbod bij verenigingen • Kwaliteit bewegingsonderwijs basisscholen

Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Toenemende interesse in recreatiesport • Professionalisering vrijwilligersorganisaties • Buurtverenigingen en –organisaties organiseren sportieve evenementen/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Toenemende druk op vrijwilligers • Dalende populariteit team- en verenigingssport • Concurrerende vrije tijd activiteiten (gamen en internetten bij de jeugd)

Verenigingen

Binnen onze gemeente kennen we een uitgebreid en divers aanbod van sport- en beweegactiviteiten. Dit wordt duidelijk in de in 2009 samengestelde sportcatalogus welke een overzicht geeft van alle sport- en beweegactiviteiten voor alle doelgroepen binnen de gemeente. Nadeel van dit aanbod is het overwegend traditioneel karakter welk niet altijd meer voldoet aan de veranderende vraag van onder andere een nieuwe generatie jongeren en de 55-plussers. Verenigingen ervaren een toenemende druk op vrijwilligers en een afname in leden en vrijwilligers door maatschappelijke veranderingen. Verenigingen krijgen van de gemeente ondersteuning om zich te professionaliseren en hun traditionele rol te heroverwegen. Om deze ondersteuning te kunnen bieden hebben wij een samenwerkingsovereenkomst met Huis voor de Sport Limburg.

Door buurtvereniging en –organisaties worden binnen onze gemeente regelmatig activiteiten of evenementen georganiseerd met een sportief tintje. De organisatie van dit soort evenementen kunnen wij als gemeente meer stimuleren en ondersteunen door hier subsidie beschikbaar voor te stellen of begeleiding te bieden.

Onderwijs

In het primair onderwijs wordt soms een verminderde kwaliteit van de lessen lichamelijke opvoeding ervaren. Kundige leerkrachten kunnen zorgen voor goede basisvaardigheden van bewegen waarvan een kind zijn leven lang kan profiteren. Een enthousiaste leerkracht kan kinderen prikkelen en stimuleren om in hun vrije tijd meer aan sport en beweging te gaan doen. Binnen onze gemeente ervaren we dat het basisonderwijs een vol programma heeft en het soms niet mogelijk is om te werken aan de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. In regionaal verband worden acties ontplooid om dit gezamenlijk aan te pakken.

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen

De gemeente Stein neemt deel aan de impuls: “ Nationaal Actieplan Sport en Bewegen”. Hierdoor kunnen er met behulp van subsidies van het Rijk sportstimulerende activiteiten ontplooid worden voor in-actieven. Doel van de impuls is om bepaalde doelgroepen die te weinig aan beweging doen structureel in beweging te krijgen. Deze impuls loopt van medio 2010 tot medio 2014. Voor een verdere uitwerking van dit programma zullen we zoeken naar de samenwerking met diverse partners in het onderwijs, de gezondheidsbranche en op regionaal niveau.

3.4 Aanbevelingen

1. Inzetten op verbetering kwaliteit bewegingsonderwijs basisscholen al dan niet in regionaal verband.
2. Ondersteuning bieden aan verenigingen om zich aan te passen aan de wensen van toekomst wat betreft aanbod, organisatie en beleid.
3. Stimuleren en ondersteunen van buurtverenigingen en –organisaties om sportieve evenementen/activiteiten te organiseren.
4. Om het sportaanbod optimaal te versterken samenwerking zoeken met andere soort aanbieders van sport en beweging dan enkel sportverenigingen (bv commerciële aanbieders, zorg- en welzijn, zzp'ers).

4. SPORT- EN BEWEGVOORZIENINGEN

4.1 Inleiding

Sport- en bewegvoorzieningen vormen de basisvoorwaarde om te kunnen sporten en bewegen. De gemeente vervult hierin een facilitaire rol door zorg te dragen voor binnen- en buitensportaccommodaties. De gemeente zal steeds meer moeten zoeken naar een balans tussen kwaliteit, kwantiteit en betaalbaarheid en hier keuzes in moeten maken. Accommodaties met een multifunctioneel karakter hebben de voorkeur. Er is een toenemende interesse in sporten in ongeorganiseerd verband zoals joggen, skaten, skateboards, en nordic walking. Dit vraagt mogelijk om aanpassing van de openbare ruimte of recreatievoorzieningen.

4.2 Visie

Er zijn weliswaar veel sportaccommodaties in Stein, maar die zijn niet meer allemaal rendabel en passen ook niet altijd meer bij de kwaliteitseisen van de hedendaagse gebruiker. Een afname van de bevolking c.q. krimp (door vergrijzing/ontgroening) kan leiden tot minder draagvlak voor voorzieningen en accommodaties. Dit kan vervolgens resulteren in een schaalvergroting van voorzieningen en een grotere concentratie in kernen of wijken dan thans. Kwaliteit en bereikbaarheid gaan hierdoor vóór nabijheid. De gemeente streeft naar het creëren van een sportinfrastructuur waardoor een leven lang sporten en bewegen voor iedereen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen met een hoge bezettingsgraad en multifunctioneel gebruik hebben de voorkeur door een hoge maatschappelijke waarde.

Leefbaarheid in de kernen is voor ons erg belangrijk. Onder leefbaarheid verstaan wij ook voldoende en veilige voorzieningen om te kunnen sporten en bewegen in de openbare ruimte. Gezien de toenemende interesse in ongeorganiseerde sporten, welke vaak buiten bedreven worden, willen wij als gemeente waar mogelijk de woon- en leefomgeving in de wijken hier optimaal voor inrichten. Hiermee creëren we een omgeving die uitnodigt tot wandelen, joggen, fietsen, skaten enz. Tevens kunnen wij met deze aanpassingen de ontwikkeling van kinderen stimuleren. Kinderen moeten vrij kunnen opgroeien en volop gelegenheid hebben om te spelen in de buurt.

4.3 Huidige situatie

Sterke punten	Zwakke punten
<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen Brede School • Kwantitatief goed accommodatieniveau • Initiatief Taskforce MISA	<ul style="list-style-type: none"> • Afname bezetting kleine binnensportaccommodaties • Gemeentebreed overschot voetvelden en tennisbanen
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheden om accommodaties te clusteren en multifunctioneel te gebruiken • Mogelijkheden Steinerbos	<ul style="list-style-type: none"> • Door bezuinigingen de komende jaren weinig mogelijkheden om te investeren

Sportaccommodaties

In vergelijking met andere gemeenten heeft Stein een kwantitatief goed voorzieningenniveau. Gemeentebreed is er sprake van een overschot aan voetbalvelden en tennisbanen. De bezetting van kleine binnensportaccommodaties neemt de laatste jaren af en hier wordt momenteel afgewogen of ze gesloten kunnen worden en of er alternatieven beschikbaar zijn. De VNG, KNLTB en NOC*NSF hanteren richtlijnen en bezettingsnormen voor de exploitatie of handhaving van sportvelden en- voorzieningen. Deze richtlijnen zullen wij als gemeente op den duur gaan volgen bij het nemen van besluiten hierin. Voor wat de binnensportaccommodaties betreft worden er door de verenigingen problemen ervaren met het niet beschikbaar zijn van zaaluren in de avond. Een optimalisering van de invulling tijdens de meest gewilde tijden is gewenst.

Naar de toekomst toe dient er gekeken te worden hoe andere buitensportaccommodaties meer multifunctioneel gebruikt kunnen worden. Zo kan er bijvoorbeeld meer gebruik gemaakt worden van nieuwe technieken zoals kunstgras waardoor de sportvelden meer multifunctioneel gebruikt kunnen worden. Kunstgras heeft als groot voordeel dat het over een vrijwel onbeperkte bespelingscapaciteit beschikt.

Multifunctionele invulling sportaccommodaties

In 2009 is gestart met een (extern) onderzoek naar de multifunctionele invulling van sportaccommodaties binnen onze gemeente. Een groep deskundige vrijwilligers heeft het initiatief genomen tot het opstellen van een adviesrapport en richt zich daarbij in beginsel op het multifunctioneel gebruik van sportcomplex 't He-tjen. Daarbij zijn wensen en behoeften van betrokken verenigingen en eventuele andere partijen geïnventariseerd. Insteek voor een positief besluit over deze multifunctionele invulling is het (op termijn) terugdringen van de gemeentelijke exploitatielasten van de betrokken (sport)accommodaties. Ook op landelijk en provinciaal niveau is er meer aandacht voor clustering en multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties en worden er subsidies beschikbaar gesteld.

Brede School

In onze nota "Brede School" is een van de uitgangspunten dat er sprake moet zijn van voldoende opvang voor 0-12 jarigen. Dit betekent dat binnen de brede school in de gemeente Stein naast onderwijs ook buitenschoolse opvang aanwezig moet zijn. Het is de schoolbesturen verplicht om deze activiteit uit te voeren maar hiervoor worden in de praktijk vaak professionele organisatie voor aangetrokken. Wij zien het als een kans om binnen onze brede scholen sport en beweging een structurele plaats te geven en zullen hierin betrokken partijen stimuleren.

Steinerbos

In 2009 is besloten om plannen te gaan voorbereiden voor de bouw van een nieuw binnenzwembad in het recreatieoord Steinerbos. Er is gekozen voor de variant inhoudende een wedstrijd-, doelgroepen- en peuterbad. Inzet moet zijn om deze baden in de eerste helft 2012 gebruiksklaar (geopend) te hebben. Tevens is er besloten tot renovatie van het bestaande buitenbad.

Openbare voorzieningen

Binnen onze gemeente zijn op het gebied van recreatie al enkele aanpassingen verricht in de vorm van fiets- en wandelroutes. Waar mogelijk is uitbreiding hiervan gewenst om te komen tot een optimale omgeving om te sporten en bewegen. De ontwikkeling van kinderen willen wij stimuleren en kinderen moeten de gelegenheid hebben om vrij en veilig buiten te spelen. In de kernen dienen daarom op verschillende plekken trapveldjes en speelgelegenheden te zijn. Op advies van de WMO-raad zullen we de mogelijkheden onderzoeken voor een natuurlijke buitenspeeltuin.

4.4 Aanbevelingen

1. Bij de concretisering van het toekomstige aanbod maximaal inzetten op kwaliteitsverbetering, clustering, multifunctionaliteit en flexibiliteit van accommodaties en voorzieningen over de kernen.
2. De NOC*NSF normeringen en de normeringen van de KNLTB toepassen conform de nota accommodatiebeleid bij het maken van keuzes omtrent binnen- en buitensportaccommodaties.
3. Zorg dragen voor voldoende veilige buitenspeelvoorzieningen in de kernen.

5. SPORT- EN BEWEEGPROMOTIE

5.1 Inleiding

Onder sport- en beweegpromotie verstaan we het stimuleren van mensen om (meer) te gaan sporten en bewegen en het overbrengen van informatie over de manieren waarop. In het gewone dagelijkse leven zijn flinke lichamelijke inspanningen vrijwel verdwenen. Bewegingsarmoede en verkeerde voedingspatronen leiden tot gezondheidsproblemen. Het is belangrijk om aandacht te hebben voor doelgroepen welke een verhoogd risico hebben op bewegingsarmoede. Ook is het van belang om aandacht te hebben voor andere partners en beleidsterreinen zoals buurt, onderwijs en zorg welke een relatie hebben met de doelgroepen.

In het algemeen is het van belang dat mensen zich bewust worden van de risico's die samenhangen met te weinig beweging en de voordelen van voldoende beweging. Ook van belang is een positieve houding ten opzichte van bewegen en meer geloof in eigen mogelijkheden. Steun van familie, vrienden of instructeur kan van belang zijn, evenals het hebben van een rolmodel. Ook kan het een voordeel zijn om iemand te hebben om samen mee te bewegen.

5.2 Visie

Wij willen dat zoveel mogelijk inwoners gaan en blijven sporten en bewegen vanuit de overtuiging dat sporten niet alleen leuk en gezellig is maar ook een belangrijke bedrage levert aan hun gezondheid. Promotie van sport en bewegen zal bijdragen aan de overtuiging bij doelgroepen waarbij dit belangrijk is.

De voornaamste inactieve doelgroepen binnen onze gemeente zijn: Jeugd 4-18 jaar, mensen met een beperking en chronisch zieken, ouderen en minima. Voor met name deze doelgroepen zullen we stimuleringsactiviteiten ontwikkelen. Deze activiteiten zullen betrekking hebben op: 1) informeren over voordelen van een gezonde en sportieve leefstijl, 2)uitbreiden en verbeteren aanbod, 3)betere verwijzing naar bestaand en nieuw aanbod.

Het onderwijs heeft een belangrijke sleutel in handen om onvoldoende bewegen en ongezond gedrag van jeugd en jongeren te vermijden of tegen te gaan. Het onderwijs kan een belangrijke rol spelen door een goed aanbod van lichamelijke opvoeding en schoolsport te presenteren en door overgewicht tegen te gaan. Juist in het onderwijs kan het fundament gelegd worden voor een duurzame actieve en gezonde leefstijl. Wij zullen het onderwijs dan ook stimuleren en steunen in het vervullen van deze taak. Waar mogelijk zoeken we de samenwerking met sportverenigingen en buitenschoolse opvang.

De vergrijzing leidt ertoe dat een zeer substantieel deel van de Steinse inwoners uit 55-plussers gaat bestaan. Sport en bewegen kan deze doelgroep helpen om zo lang mogelijk zelfstandig, mobiel en gezond te blijven. De huidige generatie 55-plussers vraagt om een nieuwe wijze van benadering en heeft andere wensen en behoeften dan de doelgroep van vroeger. Hier zullen we op moeten inspelen.

We hebben bijzondere aandacht voor mensen met een beperking en chronisch zieken. Voor deze doelgroep is sport en beweging niet altijd vanzelfsprekend en soms moeilijk te realiseren als de wens of behoefte er wel is. Op regionaal niveau zullen wij initiatieven ontwikkelen welke zullen zorgen voor voldoende aangepast aanbod voor de doelgroep in de regio.

Sport en bewegen moet niet alleen wat betreft aanbod voor iedereen toegankelijk zijn, dit geldt ook financieel. Voor kinderen van minima moet sport en bewegen op een laagdrempelige manier aangeboden worden. Deelname aan het Provinciale Jeugdsportfonds, welk zorg draagt voor de volledige vergoeding van de contributie aan 1 sportvereniging zullen wij continueren.

5.3 Huidige situatie

Sterke punten	Zwakke punten
<ul style="list-style-type: none"> • Voortgezet onderwijs actieve partner in sportpromotie en sportstimulering • Verschillende activiteiten ter sportpromotie opgezet 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen sportraad of overkoepelende organisatie welke zorg kan dragen voor uitvoering • Accent ligt voornamelijk op sport en minder op beweging
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Groeiende aandacht voor sportief en gezond leven vanuit overheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Slechte gezondheidstoestand m.n. bij jongeren; weinig beweging en weinig aandacht voor gezonde voeding

Doelgroepen

Sinds 2009 zijn er al diverse projecten opgezet ter promotie van sport voor verschillende doelgroepen. Voor de **jeugd** is er de Nationale Straatspeeldag, Challenger en het pleinsportproject in samenwerking met de scholen. Tijdens de jaarlijkse Nationale Sportweek laten we in samenwerking met sportaanbieders een bepaalde doelgroep kennismaken met verschillende soorten sport binnen onze gemeente.

In samenwerking met het onderwijs en de sportverenigingen is in 2010 een start gemaakt met een sportkennismakingsnetwerk waarbij sportverenigingen tijdens of aansluitend aan schooltijden kennismakingslessen verzorgen. Dit netwerk kan de komende tijd uitgebreid worden. Op Scholengemeenschap Groenewald wordt samengewerkt met de sectie Lichamelijke Opvoeding om sportpromotie en sportkennismaking mogelijk te maken. De GGD voert in het onderwijs projecten uit met betrekking tot overgewicht, voeding en aanverwante onderwerpen.

Sinds 2009 participeren wij als gemeente in het Provinciale Jeugdsportfonds. Dit fonds is opgericht om sport te stimuleren bij kinderen van **minima**. Het fonds draagt zorg voor de volledige vergoeding van de contributie aan 1 sportvereniging. De bijdrage van het fonds en de gemeente is beide 50% tot een maximum van €225,- per jaar per kind. In samenwerking met het primair en voortgezet onderwijs is het initiatief bekend gemaakt bij alle kinderen die gebruik maken van het onderwijs binnen onze gemeente. Gemiddeld worden er tot nu toe jaarlijks ongeveer 20 aanvragen gedaan. De GGD adviseert om de mogelijkheden te onderzoeken om aan de kortingspas van zorgverzekeraar IZA cura ook preventieve sport- en beweegactiviteiten toe te voegen.

In 2009 is er een regionale startnotitie vastgesteld met betrekking tot sport en beweging. **Chronisch zieken en mensen met beperkingen** zijn vaak kleine doelgroepen in de bevolking en het is moeilijk om er in elke gemeente een apart sport- en beweegaanbod voor te realiseren. Op regionaal niveau worden initiatieven ontwikkeld om sport en beweging voor deze doelgroepen te promoten en aanbod en voorzieningen aan te passen. Sinds 2009 nemen wij als gemeente deel aan een vervoersregeling voor sporters met een beperking. Verenigingen welke leden hebben met een handicap kunnen zo reiskosten declareren als zij reizen maken over de gemeentelijke grens. Huisartsen en stichting MEE kunnen belangrijke partners zijn in de benadering van de doelgroep.

In 2009 is er in onze gemeente een onderzoek uitgevoerd naar de sportparticipatie en wensen en behoeften met betrekking tot sport en bewegen onder **55-plussers**. Conclusie van dit onderzoek was dat de gemeente Stein de 55-plusser beter en duidelijker moet informeren over het sportaanbod en de mogelijkheden binnen de gemeente. Het merendeel van deze doelgroep geeft aan actief te sporten of dit te willen, maar geven daarbij wel aan te weinig af te weten van het aanbod en de mogelijkheden. Onderzoek van de GGD wijst uit dat 5% van 55-plussers behoefte heeft aan sport- en beweegactiviteiten voor ouderen. Tevens adviseert de GGD een herijking van het huidige aanbod Meer Bewegen Voor Ouderen om het aanbod beter aan te passen aan de behoeften van deze doelgroep. In samenwerking met de juiste partners zullen wij sport en beweging onder deze doelgroep gericht gaan promoten. Belangrijk bij deze doelgroep is dat activiteiten zo laagdrempelig mogelijk aangeboden worden ook wat betreft de kosten. Een groot deel van deze doelgroep is vaak gewend aan lagere contributies voor activiteiten of heeft het niet breed.

Van sportstimulering naar bewegestimulering

Door de GGD wordt geconcludeerd dat er binnen ons huidige sport- en beweegbeleid meer aandacht uitgaat naar stimulering van sport dan naar de stimulering van beweging. Stimulering van beweging is net zo belangrijk als we kijken naar onze gezondheidsdoelen. Uit onderzoeksresultaten blijkt dat bepaalde doelgroepen vaak aangeven niet goed te zijn in sporten en om deze reden ook niet deelnemen aan sportactiviteiten. Andere redenen om niet deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten zijn een slechte gezondheid en lichamelijke beperkingen. Juist voor deze doelgroepen is het van belang dat niet het sporten maar juist het bewegen gestimuleerd wordt. Zeker de doelgroepen 55-plussers, chronisch zieken en gehandicapten kunnen met het veranderen van enkel het dagelijks beweegpatroon al enorme winst behalen. De GGD adviseert dan ook bij risicogroepen meer bewegen primair te richten op beweegactiviteiten en secundair op sport. In de toekomst zullen we hier rekening mee houden als het gaat om promotie van sport en bewegen.

Communicatiemedia

Diverse doelgroepen behoeven verschillende methoden om een boodschap over te brengen. Waar jeugd en jongeren veel gebruik maken van internet en via het onderwijs bereikbaar zijn, zijn 55-plussers beter te benaderen via huis-aan-huis bladen en via huisartsen. Voor de overdracht van elke boodschap zullen we bekijken welk medium het meest effectief is en hier gebruik van maken. Op advies van de WMO-raad zullen we onderzoeken waar in onze gemeente mogelijkheden zijn voor visuele berichten.

5.4 Aanbevelingen

1. Activiteiten ter promotie van sport en bewegen afgestemd op de verschillende doelgroepen voortzetten en verder ontplooiën.
2. Deelname Provinciaal Jeugdsportfonds vergroten.
3. Accentverschuiving van “meer sporten” naar “meer bewegen” in de promotie van sport en bewegen bij doelgroepen 55-plussers, chronisch zieken en mensen met beperkingen.
4. Herijking van het aanbod Meer Bewegen Voor Ouderen om te komen tot een beter passend activiteitenaanbod.
5. Aansluiten bij regionale initiatieven met betrekking tot verbetering aanbod en voorzieningen voor chronisch zieken en mensen met beperkingen.

6. SPORT- EN BEWEGNETWERK

6.1 Inleiding

Sport en bewegen krijgt een steeds prominentere rol in de samenleving. Een goed functionerend sportnetwerk is hierbij van groot belang om te komen tot continuïteit en professionaliteit. Het sportnetwerk wordt vormgegeven door de verschillende partners in het sport- en beweegveld. Het gaat hierbij om zowel interne als externe partners. Naast de traditionele sportverenigingen maken ook het onderwijs, de buurt, de zorg, het bedrijfsleven en niet-gesubsidieerde sportaanbieders hier onderdeel van uit.

6.2 Visie

Voor de implementatie van het sportbeleid gaat gemeente Stein nadrukkelijk het dialoog en de samenwerking aan met alle partners in het sport- en beweegveld. Niet alleen met sportverenigingen, maar ook met niet-gesubsidieerde partners, onderwijs, gezondheidsbranche en het bedrijfsleven.

Sportverenigingen vervullen een belangrijke maatschappelijke functie in de gemeente. Voor veel sportverenigingen blijkt het almaar moeilijker om nog voldoende vrijwilligers te vinden. Het is echter in het belang van de lokale gemeenschap dat een voldoende breed aanbod van sportclubs blijft bestaan. De gemeente moet daarbij de helpende hand bieden. Wij zullen dit doen door verbindingen te leggen met bijvoorbeeld de scholen, buitenschoolse opvang, jeugdwerk en kernen. Als de gemeente signalen krijgt die wijzen op vormen van samenwerking of fusie van verenigingen, zal zij daar actief op inspelen met ondersteuning.

Omdat wij sport en bewegen als een beleidsterrein zien waarmee wij onszelf kunnen profileren willen wij meer communiceren over sport en bewegen in Stein. Dit kan op verschillende manieren zoals onze website, de gemeentegids, de Schakel, LOS en andere lokale of regionale media. Ook onze eigen organisatie zal de initiatieven op het gebied van sport en bewegen op diverse manieren naar buiten kunnen communiceren.

In het uitvoeringsprogramma van de Provinciale sportnota wordt aandacht besteed aan regionale samenwerking. De regio Westelijke Mijnstreek is door de Provincie benoemd als een van de vijf provinciale regio's. Om de samenwerking inhoudelijk en procesmatig verder vorm te geven, streeft de Provincie naar vijf regioplannen op het gebied van sport. Wij zullen in dit regioplan actief participeren.

6.3 Huidige situatie

Sterke punten	Zwakke punten
<ul style="list-style-type: none"> • Regiovisie Westelijke Mijnstreek en Sportzone • Samenwerkingsovereenkomst Huis voor de Sport • Sportkennismakingsnetwerk scholen-verenigingen • Bereidheid tot samenwerking Steinse verenigingen en onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijwilligersorganisaties vaak beperkt in beschikbaarheid
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Buitenschoolse opvang biedt kansen voor sport en bewegen • Maatschappelijke stage	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet van professionals kan demotiverend werken op vrijwilligers

Verenigingen

De gemeente Stein heeft sinds de vorige sportnota al intensiever contact met sportverenigingen dan voorheen. Door de samenwerkingsovereenkomst met Huis voor de Sport Limburg, de opzet van het sportkennismakingsnetwerk e.d. zijn de contacten niet alleen meer gericht op subsidies en accommodaties maar wordt er inhoudelijk ook gecommuniceerd over o.a. beleidsdoelen, toekomstvisie en problemen met leden en vrijwilligers. Belangrijk in de communicatie met verenigingen is het flexibel omgaan met de mogelijkheden en beschikbaarheid van vrijwillige bestuurders. De communicatie met verenigingen zullen we in de toekomst in stand houden en waar nodig intensiveren.

Maatschappelijke stage

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om vrijwillige inzet te ondersteunen. Onderdeel hiervan zijn vanaf 2010 de maatschappelijke stages welke door iedere leerling van de middelbare school gevolgd dienen te worden. Het doel van een maatschappelijke stage is om jongeren tijdens hun schooltijd kennis te laten maken met de samenleving en daar een vrijwillige bijdrage aan te leveren. Gemeenten moeten op lokaal of regionaal niveau een makelaarsfunctie verzorgen voor maatschappelijke stage. Onze gemeente heeft deze functie ondergebracht bij Partners in Welzijn. Wij zullen de stagemakelaar en de sportverenigingen stimuleren om de jeugd kennis te laten maken met functies binnen de sportverenigingen.

Onderwijs

Zowel met het primair als met het voortgezet onderwijs is er regelmatig contact omtrent sport en bewegen. In het primair onderwijs is dit op bestuurlijk niveau en in het voortgezet onderwijs op het gebied van uitvoering. Op regionaal niveau wordt overleg gepleegd met de bestuurlijke stichtingen. Om sport en bewegen ook mogelijk te maken voor en na schooltijd zal er nader contact gezocht worden met de organisaties die buitenschoolse opvang verzorgen.

Regionale samenwerking

In 2009 is er een regionale startnotitie Sport en Bewegen vastgesteld. Regioplannen dienen verschillende doelen. Allereerst kan hierdoor de samenwerkingskracht van alle partijen die actief zijn bij sport en bewegen worden benut. Daarnaast kunnen hierdoor de juiste prioriteiten worden gesteld bij de bepaling van activiteiten die een impuls moeten geven aan sport en bewegen. Tot slot kan een regioplan bijdragen aan meer samenhang tussen de activiteiten die binnen een afzonderlijke gemeente worden uitgevoerd.

Gemeente Stein heeft afgezien van deelname aan de impuls “combinatiefuncties” maar op regionaal niveau willen wij wel aansluiten bij initiatieven. Een gezamenlijke combinatiefunctionaris kan bijvoorbeeld op regionaal niveau een impuls geven aan de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. Een regioconsulent voor het sportstimuleringsprojecten voor gehandicapten levert een bijdrage aan ondermeer sportactiviteiten, vervoer en verenigingsondersteuning voor verenigingen die hun aanbod toegankelijk willen maken voor gehandicapten.

Sportzone

Sportzone Limburg, gelegen in Sittard-Geleen, is een gezamenlijk initiatief van de Provincie Limburg en de gemeenten in de regio Westelijke Mijnstreek. Voor de Provincie Limburg is dit één van beeldbepalende ontwikkelingen. Het maakt deel uit van de regiovisie van de Westelijke Mijnstreek. In Sportzone Limburg zijn talentontwikkeling en topsport belangrijke elementen die onderwijs, bedrijfsleven, zorg, huisvesting, overheid en sport verbinden. In de Sportzone Limburg worden (top)sport-, onderwijs- en ondersteunende functies geconcentreerd. Sportzone Limburg concentreert zich op sporten met wortels in de regio, zoals handbal, atletiek, triatlon, wielrennen, tafeltennis, zaalvoetbal en veldvoetbal. Van daaruit worden de verbindingen met de rest van Limburg en Nederland gelegd. Bestuurlijk neemt gemeente Stein deel in de werkgroep sportzone en de stuurgroep regiovisie.

6.4 Aanbevelingen

1. Creëren van een optimaal netwerk sport en bewegen met verschillende partners om afzonderlijke kwaliteiten en mogelijkheden te benutten.
2. Thema's rond sport en bewegen in de media gebruiken om de gemeente te profileren.
3. Actief participeren in het regioplan sport en bewegen zodat er meer samenhang ontstaat tussen activiteiten die binnen afzonderlijke gemeenten uitgevoerd worden.

7. RANDVOORWAARDEN

7.1 Inleiding

Om uitvoering te kunnen geven aan ons sportbeleid zijn een aantal randvoorwaarden van essentieel belang. Bij de gemeente dient capaciteit en budget beschikbaar te zijn om de gestelde doelen te kunnen realiseren. Om de volledige medewerking van partners te kunnen verwachten dienen subsidies toereikend te zijn en tarieven betaalbaar. Gezien de noodzakelijk bezuinigingen de komende jaren zullen deze randvoorwaarden opnieuw tegen het licht gehouden worden.

7.2 Visie

Subsidies en tarieven zijn voor ons geen doel op zich, maar worden ingezet als instrumenten om de doelstellingen en ambities van het sportbeleid te realiseren. Voor de toekomst streven wij naar een modernisering van het subsidiebeleid. Modernisering houdt in dat verenigingen op uitnodiging van de gemeente aangeven hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan het moderniseringsproces. De gemeente zal na herijking van het subsidiebeleid de verenigingen subsidiëren om maatschappelijke doelen te realiseren. Achteraf zal de gemeente beoordelen of het door de vereniging ingediende activiteitenplan is gerealiseerd.

De in 2008 vastgestelde capaciteit en budget ten behoeve van het sportbeleid zullen wij continueren om vastgestelde doelen te kunnen behalen. Zowel op nationaal als provinciaal niveau komen steeds meer subsidiemogelijkheden waarvan we op het gebied van sport en bewegen kunnen profiteren. Sport als middel is heel actueel en wij zien hierin voor de toekomst nog verschillende mogelijkheden. Wij willen de externe subsidiemogelijkheden optimaal benutten en, indien mogelijk, bij positieve evaluatie ook verankeren.

Bewegingsstimulering heeft raakvlakken met veel beleidsterreinen, o.a. onderwijs-, jeugd-, ouderen-, leefbaarheid-, WMO-, minimabeleid en openbare ruimte. Wij streven naar een intersectorale samenwerking waarin sport en bewegen als middel ingezet wordt voor diverse doelen. Wij zullen waar mogelijk budgetten en middelen met elkaar combineren om hetzelfde of een gezamenlijke doel te kunnen bereiken.

7.3 Huidige situatie

Sterke punten	Zwakke punten
<ul style="list-style-type: none"> • Deelname Jeugdsportfonds • Deelname NASB-impuls • Inzicht in wensen en behoeften inwoners en verenigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bezuinigingen gemeentebreed • Huidige subsidieregeling is historisch bepaald en niet output gericht
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Vergrijzing	<ul style="list-style-type: none"> • Bevolkingskrimp • Druk op gemeentelijke rol

Subsidies en tarieven

Sportverenigingen zijn subsidieontvangers en zijn voor ons van groot belang in de uitvoering van ons beleid. In 2009 is de modernisering van ons subsidiebeleid aan de orde geweest maar deze is uitgesteld tot 2011. De modernisering houdt in dat er een verschuiving optreedt van subsidie op basis van ledenaantallen, huisvestingskosten enz. naar subsidies op basis van activiteiten en bijzondere vernieuwende projecten. Een deel van de beschikbaar te stellen subsidie blijft beschikbaar op basis van ledenaantallen en andere bepaalde kosten. Verenigingen moeten kunnen blijven rekenen op een bepaald bedrag aan basissubsidie ter dekking van haar vaste lasten. Randvoorwaarden die hierbij gesteld worden zijn:

1) Verenigingen mogen er financieel niet op achteruit mogen gaan 2) Met een overgangsregeling zullen die verenigingen welke er financieel op achteruit gaan voor een bepaalde periode gecompenseerd moeten worden 3) Modernisering van subsidiebeleid moet eveneens leiden tot minder regels en minder bureaucratie voor verenigingen en instellingen.

Op basis van de huidige subsidieverordening ontvangen sportverenigingen die voldoen aan de gestelde criteria per jeugdlid een bedrag van bijna € 35,-. De gemeente Stein hanteert geen gereduceerde tarieven voor verenigingen, maar erkende verenigingen ontvangen via subsidie wel 35 % korting op de huurtarieven. Deze procedure is erg arbeidsintensief en zal in de toekomst duidelijk en eenvoudiger gemaakt worden. Centraal komt de vraag te staan welke doelstellingen de gemeente Stein nastreeft met haar subsidies en tarieven. De procedures moeten overzichtelijk zijn en er moet ruimte zijn voor vernieuwing. Het advies vanuit de verenigingen is om hun te betrekken bij het opstellen van de nieuwe verordening en regels.

7.4 Aanbevelingen

1. Inspelen op nationale en provinciale subsidiemogelijkheden.
2. Bij de herijking van het subsidiebeleid komen tot een situatie waarin verenigingen actief meewerken aan het bewerkstelligen van onze doelen en de subsidies hierop afstemmen.
3. Bij de ontwikkeling van nieuwe subsidiebeleid de verenigingen betrekken waar mogelijk.
4. Streven naar integraal beleid waarin sport en beweging gezien wordt als middel.

8. AANBEVELINGEN EN FINANCIËLE VERTALING

8.1 Aanbevelingen

Sport- en beweegaanbod

1. Inzetten op verbetering kwaliteit bewegingsonderwijs basisscholen al dan niet in regionaal verband.
2. Ondersteuning bieden aan verenigingen om zich aan te passen aan de wensen van toekomst wat betreft aanbod, organisatie en beleid.
3. Stimuleren en ondersteunen van buurtverenigingen en –organisaties om sportieve evenementen/activiteiten te organiseren.
4. Om het sportaanbod optimaal te versterken samenwerking zoeken met andere soort aanbieders van sport en beweging dan enkel sportverenigingen (bv commerciële aanbieders, zorg- en welzijn, zzp'ers).

Sport- en beweegvoorzieningen

1. Bij de concretisering van het toekomstige aanbod maximaal inzetten op kwaliteitsverbetering, clustering, multifunctionaliteit en flexibiliteit van accommodaties en voorzieningen over de kernen.
2. De NOC*NSF normeringen en de normeringen van de KNLTB toepassen conform de nota accommodatiebeleid bij het maken van keuzes omtrent binnen- en buitensportaccommodaties.
3. Zorg dragen voor voldoende veilige buitenspeelvoorzieningen in de kernen.

Sport- en beweegpromotie

1. Activiteiten ter promotie van sport en bewegen afgestemd op de verschillende doelgroepen voortzetten en verder ontplooien.
2. Deelname Provinciaal Jeugdsportfonds vergroten.
3. Accentverschuiving van “meer sporten” naar “meer bewegen” in de promotie van sport en bewegen bij doelgroepen 55-plussers, chronisch zieken en mensen met beperkingen.
4. Herijking van het aanbod Meer Bewegen Voor Ouderen om te komen tot een beter passend activiteitenaanbod.
5. Aansluiten bij regionale initiatieven met betrekking tot verbetering aanbod en voorzieningen voor chronisch zieken en mensen met beperkingen.

Sport- en beweegnetwerk

1. Creëren van een optimaal netwerk sport en bewegen met verschillende partners om afzonderlijke kwaliteiten en mogelijkheden te benutten.
2. Thema's rond sport en bewegen in de media gebruiken om de gemeente te profileren.
3. Actief participeren in het regioplan sport en bewegen zodat er meer samenhang ontstaat tussen activiteiten die binnen afzonderlijke gemeenten uitgevoerd worden.

Randvoorwaarden

1. Inspelen op nationale en provinciale subsidiemogelijkheden.
2. Bij de herijking van het subsidiebeleid komen tot een situatie waarin verenigingen actief meewerken aan het bewerkstelligen van onze doelen en de subsidies hierop afstemmen.
3. Bij de ontwikkeling van nieuwe subsidiebeleid de verenigingen betrekken waar mogelijk.
4. Streven naar integraal beleid waarin sport en beweging gezien wordt als middel.

8.2 Financiële vertaling budget sportbeleid

Hieronder volgt een globale verdeling van het budget sportbeleid. Buiten dit budget vallen:

- 1) Deelname jeugdsportfonds
- 2) Subsidies aan de verenigingen
- 3) Interventies uit basispakket GGD

Structureel is een bedrag van €18.000 euro opgenomen in de begroting t.b.v. het sportbeleid. Vanaf 2010 participeert gemeente Stein in de subsidie-impuls Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Gedurende 4 jaar besteedt de gemeente jaarlijks €20.000 van het sportbudget aan sportstimulerende activiteiten voor in-actieven. Het Rijk subsidieert hier 50% van.

Omschrijving	2011	2012	2013	2014
Jeugd tot 12jr	15%	15%	15%	15%
Jeugd v.a. 12jr	15%	15%	15%	15%
55-plussers	10%	10%	10%	10%
Mensen met Beperking/CZ	10%	10%	10%	10%
Minima	15%	15%	15%	15%
Ondersteuning Verenigingen	20%	20%	20%	20%
Algemeen	15%	15%	15%	15%
Totaal	€28.000	€28.000	€28.000	€28.000
Subsidie NASB	€10.000-	€10.000-	€10.000-	€10.000-
Begroting	<u>€18.000</u>	<u>€18.000</u>	<u>€18.000</u>	<u>€18.000</u>

Bijlage 1: Bronvermelding

- Basisadvisering gemeente Stein; Niemand buiten spel. GGD Zuid-Limburg. (2010).
- Bewegredenen. De invloed van de gebouwde omgeving op ons beweeggedrag. Den Haag, Gezondheidsraad. (2010).
- Coalitieakkoord Gemeente Stein: Verbinden en versterken 2010-2014. Collegeleden en fractieleden DOS-CMB-PvdA. (2010).
- Integraal accommodatiebeleid Gemeente Stein 2008-2010. (2008)
- Jeugdmonitor 2009. Rapportage regio Zuid Limburg. GGD Zuid Limburg.(2009)
- Kaderstellende afspraken Impuls Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2008).
- Rapportage sport 2008. Breedveld, K., Kamphuis, C., en Tiessen-Raaphorst, A. (2008). Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Seniorenmonitor 2008. Rapportage regio Zuid Limburg. GGD Zuid Limburg.(2008)
- Sport en bewegen haalt het beste uit Limburg, sportnota 2008-2012. Provincie Limburg, afdeling Cultuur, Welzijn en Zorg. (2008).
- Sportnota 2007-2010; samen scoren op kwaliteit. Gemeente Stein. (2007).
- Startnotitie regioplan sport Westelijke Mijnstreek. Huis voor de Sport Limburg. (2009).
- Tijd voor Sport 2006-2010. Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport. (2005).
- Uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid: Samen Gezond in Stein! Gemeente Stein. (2008).
- Volwassenenmonitor 2009. Rapportage regio Zuid Limburg. GGD Zuid Limburg. (2009)

Bijlage 2: Evaluatie sportnota: Samen scoren op kwaliteit 2007-2010

Een van de belangrijkste doelen van ons sportbeleid is dat zoveel mogelijk inwoners gaan c.q. blijven sporten en bewegen. Sporten en bewegen is niet alleen leuk, het is ook gezond en draagt bij aan tal van maatschappelijke doelen zoals leefbaarheid, gezondheid en burgerparticipatie. In 2007 voldeed 33% van onze inwoners tot 18 jaar niet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Boven de 18 jaar voldeed ruim 35% van de inwoners niet aan deze norm¹.

Om onze burgers beter bekend te maken en een totaaloverzicht te bieden van alle sport- en beweegactiviteiten binnen onze gemeente is in 2009 de sportcatalogus opgesteld. Deze catalogus is digitaal beschikbaar en krijgt jaarlijks een update. In 2010 is deze catalogus voor de eerste keer op papier uitgebracht als inkijsdocument bij artsen, scholen, buurthuizen enz.

Bijzondere aandacht was er voor de doelgroep jeugd. Van 2007 tot medio 2009 is de BOS-impuls uitgevoerd welke enkele initiatieven op heeft geleverd dankzij samenwerkingen tussen sportverenigingen, onderwijs en welzijninstellingen. Vanuit dit netwerk zullen we verder uitbouwen om sportstimulering en sportkennismaking mogelijk te maken in het onderwijs en in de wijk. Een start is gemaakt met een sportkennismakingsnetwerk tussen het onderwijs en de sportverenigingen. Op Scholengemeenschap Groenewald wordt jaarlijks een verplicht sportkennismakingsproject gefinancierd door de gemeente en is in 2010 voor de eerste keer een sportdag Urban Sport georganiseerd op de laatste schooldag voor de eerste jaars in samenwerking met gemeente Beek. In 2009 stond de Nationale Sportweek in Stein in het teken van de jeugd en stelden de Steinse sportverenigingen hun jeugdlessen gratis open voor de jeugd.

Enkele projecten ter preventie van overgewicht en beweegarmoede zijn verzorgd door de GGD voor het primair en voortgezet onderwijs. Speciaal voor kinderen van minima participeert gemeente Stein sinds januari 2009 in het Jeugd sportfonds Limburg. Dit fonds maakt het mogelijk dat kinderen een kans krijgen om lid te worden van sportclubs en verenigingen. Samen met de GGD zal gekeken worden of het nodig is om extra sportstimulerende activiteiten op te zetten in gebieden met een lagere sociaal economische status. Tevens staan er voor de jeugd in Stein jaarlijks Challenger en de Nationale Straatspeeldag voor vast op de kalender.

Een andere belangrijke doelgroep zijn de ouderen ofwel 55-plussers. Ook binnen onze gemeente krijgen we te maken met een toenemende vergrijzing. Belangrijk is dat de ouderen dicht bij huis voldoende professioneel en toegankelijk aanbod vinden van sport- en beweegactiviteiten. Om dit te bewerkstelligen worden de mogelijkheden onderzocht voor de oprichting van een senioren sportvereniging welke naar behoefte kan voorzien in aanbod. Er wordt geïnvesteerd in vakkundig kader en er vindt promotie plaats van beweging in het algemeen en van het activiteiten aanbod. In 2010 stond de Nationale Sportweek in het teken van de 55-plussers en konden zij gratis aan verschillende activiteiten deelnemen.

Ook mensen met een beperking en chronisch zieken dienen meer gestimuleerd te worden tot sport en beweging. Aangezien binnen onze eigen gemeente zowel de doelgroep als het aanbod beperkt zijn wordt hier samengewerkt op regionaal niveau en wordt het project "iedereen kan sporten" opgezet. Gemeente Stein neemt deel aan een vervoersregeling waarvan sportverenigingen uit regio-gemeenten kunnen profiteren als zij leden met een handicap of beperking uit Stein hebben. In overleg met doelgroepgerichte instanties wordt gekeken hoe en waar aanbod en promotie verbeterd kunnen worden.

Stimulering van inwoners om te gaan sporten en bewegen kunnen we niet alleen, daarvoor hebben we de sportaanbieders nodig. Zij zorgen voor een aanbod dat inspeelt op de verwachtingen van onze burgers. Voor onze gemeente zijn verenigingen een belangrijke partner in de uitvoering van het beleid. Zij krijgen extra

¹ Onderzoek door Huis voor de Sport Limburg in 2007

ondersteuning en begeleiding bij het invullen van een nieuwe rol en bij aspecten rondom bijvoorbeeld vrijwilligersbeleid. Wij kiezen hierbij voor een proactieve aanpak vanuit de gemeente. Een samenwerkingsovereenkomst met Huis voor de Sport Limburg zorgt dat verenigingen professioneel geholpen kunnen worden bij vragen en problemen. Vanaf 2010 wordt aandacht besteed aan het opstellen van beleidsplannen, samenwerking tussen verenigingen en het toegankelijker maken van de vereniging voor ouderen.

Een belangrijke randvoorwaarde om te kunnen sporten en bewegen zijn de sportaccommodaties. Een meervoudig gebruik van een voorziening verhoogt de bezettingsgraad en daarmee maatschappelijke waarde en kan een positief effect hebben op de kwaliteit. Een in het werkveld zelfstandig en onafhankelijk opgestelde Taskforce MISA (multifunctionele invulling sportaccommodaties) is in 2009 een onderzoek gestart naar de wensen en behoeften van verenigingen wat betreft accommodaties en samenwerking. In 2010 is wegens andere prioriteiten besloten om het project op een lager pitje te zetten in verband met het niet beschikbaar hebben van financiële middelen en onduidelijkheden over de exacte invulling.

Wij zoeken de samenwerking en samenhang zowel intern als extern. Ook regionale samenwerking met andere gemeenten heeft onze aandacht. In 2009 is gestart met de opzet van het sportplan regio Westelijke Mijnstreek. Gezamenlijk wordt bekeken waar zaken regionaal opgepakt kunnen worden om zo nieuwe kansen te creëren op zowel het vlak van breedtesport als dat van topsport. Onderwerpen die hierin besproken worden zijn een kwaliteitsimpuls van het bewegingsonderwijs op basisscholen en samenwerking op het gebied van sport voor mensen met een beperking.

Subsidies en tarieven maken onderdeel uit van ons gemeentelijk sportbeleid. Ze worden door ons ingezet als instrumenten om de doelstellingen te realiseren. Hierbij willen wij eenvoudige en overzichtelijke procedures hanteren. Ook willen wij actief inspelen op externe subsidie-impulsen. Aanpassing van subsidies en tarieven voor sportverenigingen zal parallel lopen aan de algehele herijking van het gemeente subsidiebeleid welke in 2009 uitgesteld is tot 2011.

In 2010 heeft gemeente Stein samen met de gemeenten Beek en Meerssen het NK Wielrennen georganiseerd. De organisatie van dit evenement brengt een impuls voor zowel de topsport als de amateursport en bezorgt de gemeente Stein een stevigere naam als wielergemeente. Voor 2013 staat de organisatie van dit evenement nogmaals op de planning met dezelfde drie gemeenten. In 2011 zal besloten worden of dit na evaluatie doorgaat.

Bijlage 3: Cijfermateriaal

Tabel 1: Overgewicht en obesitas Stein t.o.v. landelijk en Zuid-Limburg in procenten

	Landelijk ¹ 2006/2008	Zuid-Limburg 2009/2008	Stein 2005/2003	Stein 2009/2008
Overgewicht (BMI ≥ 25)				
5 - 6 jaar: jongen	10,0	7,3	13	7,6
5 - 6 jaar: meisje	15,0	11,7	22	12,9
9 - 11 jaar: jongen	15,0	16,1	19	12,5
9 - 11 jaar: meisje	18,0	17,2	21	17,2
13 - 14 jaar: jongen	15,0	14,5	20	6,0
13 - 14 jaar: meisje	16,0	16,3	16	14,0
20 - 54 jaar	31,1	42,8	50	44,1
55 - 74 jaar	56,0	60,4	66	58,0
75+ jaar	41,5	56,4	-	58,0
Ernstig overgewicht (obesitas) (BMI ≥ 30)				
5 - 6 jaar: jongen	3,0	1,7	4	1,4
5 - 6 jaar: meisje	4,0	2,9	6	4,8
9 - 11 jaar: jongen	3,0	2,5	4	1,4
9 - 11 jaar: meisje	3,0	2,8	3	2,5
13 - 14 jaar: jongen	3,0	2,9	6	1,3
13 - 14 jaar: meisje	3,0	2,8	3	2,0
20 - 54 jaar	9,3	12,1	11	11,2
55 - 74 jaar	15,0	16,5	15	14,3
75+ jaar	11,8	13,8	-	14,5

Bron GGD (Leefstijlmonitor 2009) Deelnemers onderzoek zijn at random gekozen en hebben een schriftelijk vragenlijst ingevuld. Er worden eventueel correcties toegepast om te zorgen dat de respons representatief is. De monitors worden iedere 4 jaar uitgevoerd.

Tabel 2: Nederlandse beweegnorm Stein t.o.v. landelijk en Zuid-Limburg in procenten

	Landelijk ¹ 2006/2008	Zuid-Limburg 2009/2008	Stein 2005/2003	Stein 2009/2008
Voldoet niet aan beweegnorm (> 5 dagen per week minstens half uur matig actief)				
13-14 jaar ²	-	22,0	-	26,5
15-16 jaar ²	-	32,0	-	38,8
20-54 jaar	44,0	38,1	-	39,2
55-74 jaar	-	33,0	-	23,4
75+ jaar	-	61,6	-	52,3

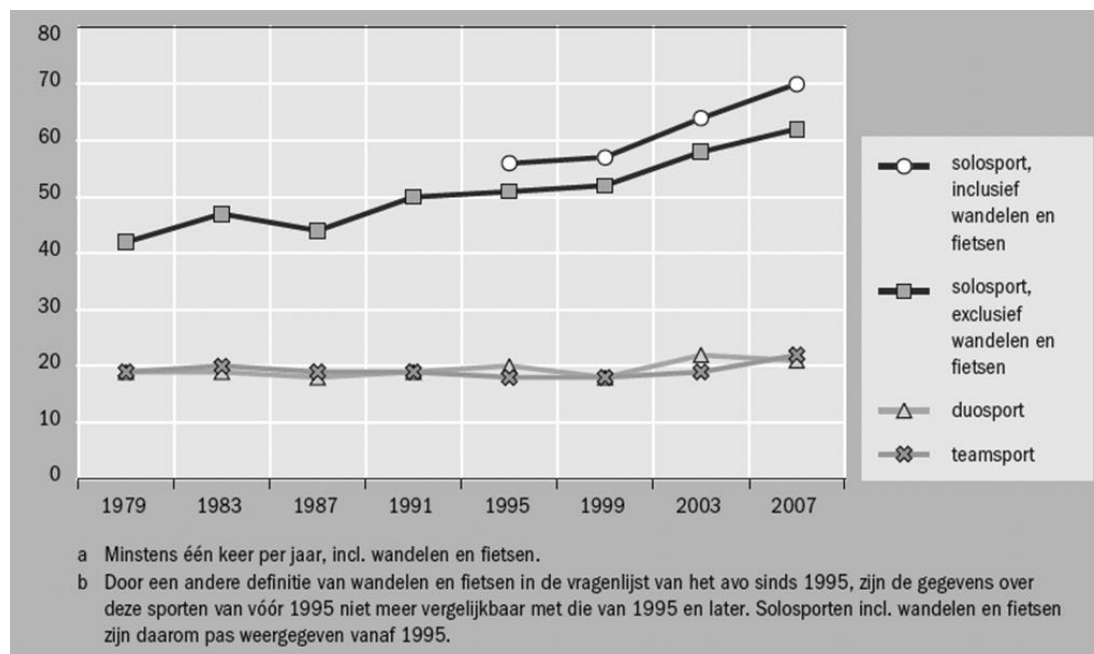
Bron GGD (Leefstijlmonitor 2009) Deelnemers onderzoek zijn at random gekozen en hebben een schriftelijk vragenlijst ingevuld. Er worden eventueel correcties toegepast om te zorgen dat de respons representatief is. De monitors worden iedere 4 jaar uitgevoerd

Tabel 3: Percentages inwoners Gemeente Stein: hoe vaak men de afgelopen 12 maanden aan sport- en beweegactiviteiten gedaan heeft. (N=401)

	Niet	Niet meer dan 3 keer per maand	1 keer per week	Meer dan 1 keer per week
Geslacht				
Man	19,9	8,3	9,4	62,4
Vrouw	19,2	8,2	19,2	53,4
Leeftijd				
Jeugd	4,8	4,8	12,4	78,1
Volwassenen	23,1	11,8	16,7	48,4
55-plussers	26,3	6,1	14,1	53,5
Opleiding				
Lager onderwijs	11,5	3,4	12,6	72,4
Voortgezet onderwijs	22,9	7,2	15,0	54,9
MBO	22,1	12,8	16,3	48,8
HBO, Universiteit	19,2	11,0	13,7	56,2
Etniciteit				
Autochtoon**	18,4	7,6	14,1	60,0
Allochtoon	34,4	15,6	21,9	28,1
Totaal	19,5	8,2	14,7	57,6

Bron: Huis voor de Sport Limburg (inwonersenquête 2007)

Tabel 4: Sportdeelname^a, bevolking van 6-79 jaar, naar solo-, duo-, en teamsport, 1979-2007^b (in procenten van de Nederlandse bevolking)

Bron: SCP (AVO '79-'07)

Tabel 5: Sportdeelname,^a bevolking van 6-79 jaar, naar verschillende takken van sport, 1979-2007 (in procenten)

	1979	1987	1995	1999	2003	2007
solosporten	51	53	56	57	64	70
atletiek	1	1	1	1	1	2
auto-/motorsport	1	1	1	2	2	2
fitness/aerobics	-	-	12	13	17	22
golf	-	-	1	2	3	4
gymnastiek/turnen	9	8	6	6	6	6
paardrijden	3	2	3	3	4	4
schaatsen	15	15	7	6	8	6
skeelers/skaten	-	-	-	11	10	7
fietssport/wielrennen	- ^b	- ^b	15	15	20	23
hardlopen/trimmen/joggen	8	9	10	8	12	18 ^c
wandelsport	- ^b	- ^b	8	11	14	15
zeilen/roeien/kanoën/surfen	6	8	8	6	8	7
zwemmen	32	31	36	33	38	36
duosporten	19	18	20	18	22	21
badminton	8	6	5	5	7	6
squash	-	-	3	3	3	3
tafeltennis	7	4	3	4	6	6
tennis	8	10	10	9	11	10
vecht- en verdedigingssporten	2	2	3	3	3	4
teamsporten	19	19	18	18	19	22
basketbal	2	2	2	2	3	3
handbal	2	1	1	1	1	2
hockey	1	2	2	1	2	3
korfbal	1	1	1	1	1	2
softbal/honkbal	-	-	1	1	1	1
veldvoetbal	12	10	10	10	11	14
volleybal	5	5	5	5	4	5
zaalvoetbal	3	4	4	4	5	6
overig	5	12	8	12	9	7

a Ten minste één keer per jaar.
b Door een andere definitie van wandelen en fietsen in de vragenlijst van het AVO sinds 1995, zijn de gegevens van vóór 1995 niet meer vergelijkbaar met die van 1995 en later en ontbreken daarom in de tabel.
c Vóór 2007 werd in de lijst met mogelijke sporten 'trimmen, joggen' als antwoordcategorie vermeld, terwijl deze antwoordcategorie sinds 2007 'hardlopen, trimmen, joggen' heet. Dit kan meer mensen hebben uitgenodigd hierop te scoren.

Bron: SCP (AVO '79-'07)